

RËNDËSIA E INTEGRITETIT TË MEDIAS

KUPTIMI I RËNDËSISË DHE RREZIQEVE
PËR INTEGRITETIN E MEDIAS

South East European
MEDIAOBSERVATORY

SI TA PËRCAKTOJMË INTEGRITETIN E MEDIAS?

Për të rrokur tërë gamën e cilësive të sektorit të medias që janë jetësore për aftësinë e tij për t'i shërbyer interesit publik dhe demokracisë, kërkimi i kryer në kuadrin e projektit Observatori i Medias në Evropën Jug-Lindore prezanton nocionin e "integritetit të medias." Koncepti i integritetit të medias është mishërimi i vlerave të shërbimit publik në media dhe gazetari.

Integriteti i medias ngërthen një sërë cilësish të sistemit të medias – politikat, strukturat dhe praktikat në fushën e medias, dhe marrëdhëniet e tyre – çka e mundëson median t'i shërbejë interesit publik dhe proceseve demokratike, duke demonstruar në funksionimin dhe përmbajtjen e tyre:

liri dhe pavarësi nga interesa të veçanta/të posaçme private a qeveritare;

transparencë të operacioneve dhe interesave të veta, përfshi deklarimin e qartë të ekspozimit ndaj apo varësisë nga interesa të caktuara private a qeveritare;

përkushtimin dhe respektin për standardet etike dhe profesionale, dhe

përgjegjësinë dhe ndjeshmërinë ndaj qytetarëve.

Në mënyrë më specifike, integriteti i medias i referohet aftësisë së medias:

për të ofruar informacion të saktë dhe të besueshëm për qytetarët pa qenë të varur, pa pasur marrëdhënie klienteliste, apo pa iu shërbyer burimeve të caktuara/të veçanta private a qeveritare, dhe

për t'u siguruar që qytetarët të kenë akses dhe të jenë në gjendje të shprehin një gamë të gjerë pikëpamjesh dhe këndvështrimesh pa qenë të ekspozuar ndaj anshmërisë dhe propagandës.

Integriteti i medias po ashtu nënkupton kapacitetin e gazetarëve dhe profesionistëve të tjerë të medias:

për t'iu përmbajtur autonomisë dhe standardeve profesionale, duke shfaqur përkushtim për t'i shërbyer interesit publik ndryshe nga marrëdhëniet dhe praktikat që korruptojnë dhe instrumentalizojnë profesionin për interesa të caktuara/të posaçme private a qeveritare.

Ky kapacitet përfshin transparencën e varësisë nga interesa e burime të caktuara dhe përkushtimin e gazetarëve për të mbrojtur standardet profesionale në të tilla rrethana.

ÇFARË E RREZIKON INTEGRITETIN E MEDIAS?

Duke zbatuar përqasjen holistike dhe duke përshtatur kuadrin analitik të bazuar te rreziqet për integritetin e medias, metodologjia kërkimore e Observatorit të Medias së Europës Juglindore identifikoi katër zona rrisht për integritetin e medias:

zhvillimi dhe zbatimi i politikave për median;

strukturat mediatike (përfshi pronësinë, financat, dhe transmetimet e shërbimit publik);

gazetarët;

praktikat gazetareske/mediatike.

Për secilën nga këto fusha u identifikuan rrishtet përkatëse për integritetin e medias. Më tej, studimi për integritetin e medias u krye me qëllimin që të sqaronte skemat e marrëdhënieve dhe praktikave, si dhe aktorët e rëndësishëm që të ndihmojnë të kuptosh se si rreziqe të posaçme për integritetin e medias shfaqen në secilin nga vendet ku u krye studimi.

1 ZONË RREZIKU PËR INTEGRITETIN E MEDIAS: ZHVILLIMI DHE ZBATIMI I POLITIKAVE

RREZIQET

Strategjia për zhvillimin dhe reformën e sektorit të medias nuk është miratuar ose i mungon mbështetja për operacionalizim, për shkak të interesave të veçanta konfliktuese. Në rrethana të tilla, ndërhyrjet e pjesshme në politikat mediatike ndjekin interesa të veçanta, që mbizotërojnë gjatë një periudhe të caktuar.

Mekanizmat dhe masat për politikat mediatike janë zhvilluar pa analizat, strategjitë dhe konsultimet e duhura publike, sepse procedura e miratimit nuk bazohet mbi dijen dhe interesin publik, por mbi interesa të veçanta politike apo komerciale të grupeve të veçanta.

Mekanizmat e politikave mediatike (përfshi mekanizmat rregullatore) dhe masat e tilla prezantohen mbi bazën e modeleve të imponuara për të përmbushur kërkesat e aktorëve të jashtëm, pa analizën dhe konsultimet publike të duhura, apo pa respektuar situatën dhe interesin publik në vendin konkret.

Mekanizmat e politikave mediatike, përfshi rregulloret që synojnë transparencë, anti-përqendrim dhe pavarësinë e medias nuk janë zhvilluar ose përmbajnë mospërputhje apo nuk zbatohen në mënyrë të efektshme, duke treguar kështu interesat e grupeve mbizotëruese politike dhe biznesit privat për të shmangur mekanizmat e efektshëm të politikave në atë fushë.

Rregullimi i medias ndryshon shpesh, i mungon konsekuenca dhe zgjidhjet operationale. Niveli i zbatimit të tij është i ulët. Ndryshimet në rregullimin e medias i korrespondojnë ndryshimeve në qeveri. Miratimi i rregullimit të medias nuk është çështje e debatit publik, por më shumë temë e polarizimit dhe konflikteve politike. Rrethana të tilla lindin nga procesi i zhvillimit, nga fakti që miratimi i rregullimit të medias është i kapur, dhe ngaqë vetë media instrumentalizohet nga interesa të veçanta (konfliktuese) politike dhe private.

Institucioneve që bëjnë politikat mbi median (dhe organet, zyrtarët dhe përfaqësuesit formalë të publikut në këto organe) u mungojnë kapacitetet për të zhvilluar politikat mbi mediat (kapacitetet për të grumbulluar të dhëna, për të kryer apo autorizuar analiza, për të zhvilluar strategji “të bazuara në dije dhe vizione,” rregullore dhe masa; mungesa e kapaciteteve përfshin numrin e vogël të zyrtarëve, mungesën e komptencave, etj.) ose kapacitetet e tyre neglizhohen nga grupet politike drejtuese. Njerëzit me dije dhe integritet mes zyrtarëve të punësuar në organet qeveritare përgjegjëse për median ose në institucione të rregullimit të medias janë të ekspozuar ndaj presioneve dhe fushatave nga ana e interesave të veçanta politike dhe private.

Institucionet, organet dhe zyrtarët që bëjnë politikat mbi mediat, si dhe procedurat për këtë janë të ekspozuar ndaj kontrollit dhe ndikimit të interesave të veçanta politike apo private të grupeve të caktuara (përfshi parti politike të veçanta), kundër interesit të përbashkët publik. Aktorët mbizotërues në zhvillimin e politikave mediatike luajnë një rol kyç për interesat e veçanta politike dhe private, shpesh për sa i përket “quid pro quo” (“kjo për këtë,” “një nder për një nder”).

Aktorët e pavarur, joqeveritarë dhe jokomercialë si dhe qytetarët janë të përjash-tuar nga procesi i zhvillimit dhe miratimit të politikave mediatike. Aktorë të tillë nuk janë të vetëorganizuar dhe iu mungojnë kapacitetet institucionale dhe nisma për pjesëmarrje në procedurat dhe konsultimet publike.

Politikanëve – në qeveri dhe në parlament – përgjegjës për zhvillimin dhe zbatimin e politikave mediatike iu mungojnë kompetencat në fushën e medias ose kanë interesa konfliktuese të drejtpërdrejta a të tërthorta në atë fushë.

Prezantimi i mekanizmave për politikat dhe dispozitave ligjore të reja nuk pasohet nga zhvillimi i institucioneve të reja të afta për të mbështetur zbatimin e tyre apo nga ndërtimi i kapaciteteve të institucioneve ekzistuese për të tilla detyra.

Organet rregullatore në fushën e medias nuk kanë pushtet (de jure dhe/ose de facto) ose nuk u jepet mundësia të zhvillojnë kapacitetet e kompetencat tyre që të jenë në gjendje të veprojnë për interesin publik.

Në nivelin drejtues apo vendimmarrës, organet rregullatore janë të kontrolluara ose të ndikuara nga interesa të veçanta qeveritare apo private. Procedura e emërimit dhe përbërja faktike e organeve drejtuese të rregullatorëve të medias lejon ndikimin e interesave të veçanta politike a private tregtare, dhe jo interesave të publikut.

Funksionimi dhe vendimet e rregullatorëve nuk janë transparente; aksesimi në informacion mbi vendimet dhe dokumentet e tyre, përfshi financat, nuk jepet në mënyrë të tillë që të lejojë publikun të ndjekë punën dhe rolin e tyre.

Vendimet e organeve rregullatore në lidhje me dhënien e licensave apo frekuencave (spektri) apo në lidhje me masat në përputhje me fuqinë e vet mbikëqyrëse dhe sanksionuese merren për t'i shërbyer ose janë ndikuar nga interesa të veçanta politike apo private.

Zhvillimi i politikave mediatike lidhur me privatizimin është ndikuar rëndom nga interesa të veçanta private dhe politike, duke kontribuar në kontrollin e burimeve të rëndësishme për median (në kuptimin e vlerës financiare dhe simbolike) që përdoret për përfitime të interesave të tilla dhe shkatërrohet nga interesa të tilla.

Organeve të pavarura shtetërore, të tilla si ombudsmani, komisioneri për informacionin, organi antikorrupsion, dhe/ose organi i pavarur që mbikëqyr buxhetin e shtetit dhe shpenzimet publike, u mungojnë bazat ligjore, kompetencat, dhe njohja për t'u angazhuar dhe ndërhyrë në fushën e politikave të medias dhe sektorin e medias si të tillë.

Organet dhe mekanizmat vetërregullues nuk janë të zhvilluara ose u mungon njohja dhe ndikimi për shkak të polarizimit në komunitetin e gazetarëve dhe të medias.

Organeve dhe mekanizmave vetërregullues u mungojnë burimet për shkak të mungesës së interesit dhe mbështetjes nga komuniteti i gazetarëve dhe mediave të instrumentalizuara e polarizuara politikisht.

2 ZONË RREZIKU PËR INTEGRITETIN E MEDIAS: STRUKTURAT DHE INSTITUCIONET MEDIATIKE

2.1 PRONËSIA E MEDIAS

RREZIQET

Pronësia e medias nuk është transparente. Edhe kur pronarët formalë njihen, të dhënat mbi pronarët realë dhe/ose burimin e investimit janë të fshehta.

Pronësia e medias nuk përftohet dhe nuk nxitet nga interesa strategjike biznesi në tregun mediatik, por nga interesat politike për të kontrolluar dhe përdorur median për promovimin e axhendës politike dhe skualifikimin e asaj kundërshtare, ose nga grupe të veçanta biznesi që e përdorin median në marrëdhënie klienteliste me grupe politike (në përpjekje për të arritur “renta” të ndryshme dhe koncesione).

Pronarët mediatikë mbizotërues në tregje kombëtare dhe vendore e përdorin medias për promovimin e axhendave të veta politike dhe skualifikimin e atyre kundërshtarë, dhe/ose për marrëdhënie klienteliste me grupe politike.

Modelet e pronësisë mediatike mundësojnë instrumentalizimin e tepërt të medias për interesa dhe konflikte të veçanta politike ose për interesa të veçanta private biznesi të cilat nuk marrin parasysh interesin publik dhe rolin demokratik të medias.

Pronësia mediatike është e përqendruar – për nga pronësia e kryqëzuar horizontale, vertikale apo diagonale – në duart e grupeve (të vogla) politike a të biznesit për t'u shërbyer interesave të tyre të veçanta politike dhe private, duke lënë pasdore rolin demokratik të medias dhe interesin publik në media.

Mediat në pronësi (plotësisht apo pjesërisht) shtetërore në nivel kombëtar dhe vendor qeverisen dhe financohen për t'u shërbyer interesave të veçanta politike dhe biznesi të grupeve politike në pushtet. Kjo pasqyrohet në emërimin e personelit kryesor dhe në politikën editoriale. Mediave të tilla ndonjëherë iu merren burimet e tyre (infrastruktura, ndërtesat, kapitali, kapacitetet profesionale) ose burimet e tyre lihen pasdore apo shpërngulen në struktura private, duke bërë që media shtetërore të shkojë drejt rënies financiare dhe profesionale.

Privatizimi i mediave shtetërore është bërë ose ende po bëhet në mënyrë jotransparente dhe/ose në një mënyrë që ndihmon interesa të veçanta politike a private të përfitojnë burime, kontroll dhe ndikim në lidhje politike dhe klientelizëm.

Privatizimi i medias shtetërore është vonuar ose bllokuar për arsye të ruajtjes së kontrollit dhe ndikimit të grupeve dhe interesave të veçanta politike nëpërmjet instrumenteve financiare dhe emërimeve të personelit kryesor.

Agjencia e lajmeve me pozicion mbizotërues në treg zotërohet nga shteti; struktura e saj drejtuese, funksionimi dhe politika editoriale ndikohen nga interesat e grupeve të veçanta politike në qeveri dhe personeli i saj kryesor emërohet në bazë të përkatësisë politike.

Pronarët e huaj të mediave, përfshi korporata ndërkombëtare mediatike (perëndimore), marrin pjesë dhe kontribuojnë në rreziqet ndaj integritetit të medias, duke integruar në strukturat, funksionimin, vendimet dhe praktikat e veta në vendet tona mungesë transparence, instrumentalizim politik dhe klientelizëm si dhe mungesë respekti për rregullat ligjore dhe etike.

Bankat siguruan kontroll të tepërt të medias, kryesisht nëpërmjet kapitalit të huave të pronarëve të mediave, duke bërë që situata të kontribuojë për interesat politike dhe të biznesit të grupeve të veçanta që kontrollojnë bankat.

Krimi i organizuar dhe grupet kriminale janë pronarë të fshehur të organeve mediatike, duke ndërhyrë në komunikimin publik dhe politik me përmbajtje të diskutueshme bazuar në interesat e tyre të caktuara.

Shërbimet sekrete fshihen pas pronësisë formale/të rreme mediatike, duke ndërhyrë në komunikimin publik dhe politik me përmbatje të diskutueshme bazuar në interesa të fshehta të grupeve të veçanta politike dhe të biznesit.

Pronarët e mediave të ngritura ose të mbajtura me mbështetjen e donatorëve – të cilat në fillim të “demokratizimit të medias” morën donacione për të forcuar rolin demokratik të medias dhe për të përmirësuar aksesin e qytetarëve në lajme dhe analiza të pavarura – kanë punuar ta instrumentalizojnë median për interesa të caktuara politike apo private ose ua kanë shitur ato pronarëve të rinj që u shërbejnë të tilla interesave.

Pronësia e mediave jofitimprurëse, joqeveritare, alternative dhe komunitare, duke ofruar lajme dhe analiza, si dhe hapësirë publike për diskutime jashtë varësisë dhe ndikimit të interesave të grupeve vendore/kombëtare politike dhe të biznesit, bazohen në struktura të dobëta dhe të paqëndrueshme organizative dhe financiare, si dhe janë të varura nga mbështetja mbi bazë projektesh prej donatorëve ndër-kombëtarë dhe axhendave të tyre.

Pronësia e mediave të pakicave etnike instrumentalizohet për interesa të veçanta të biznesit dhe politike të grupeve mbizotëruese politike brenda pakicës etnike, duke zvogëluar potencialin demokratik dhe pjesëmarrës dhe rolin e këtyre mediave.

Organe të reja të medias hidhen në treg bazuar në pronësi dhe burime investimi jotransparente; operacionet e tyre tregojnë instrumentalizimin e tyre për interesa të veçanta të biznesit dhe politike.

Tërheqja apo rënia e organeve mediatike nuk është rezultat i dështimit në tregje mediatike konkurruese, por e strukturave dhe marrëdhënieve klienteliste që largojnë mundësinë për funksionim dhe konkurrencë normale të biznesit.

2.2 FINANCAT E MEDIAVE

RREZIQET

Të dhënat mbi financat e mediave nuk janë transparente. Kompanitë mediatike fshehin burimet e të ardhurave të tyre.

Mediat funksionojnë pavarësisht nga burime të ligjshme të pamjaftueshme të ardhurash.

Kostot e prodhimit në media, përfshi të dhënat mbi numrin, strukturën, statusin e punësimit dhe pagat e punonjësve janë të fshehura.

Të dhëna kyç që ndikojnë financat e mediave në një treg mediatik konkurrues dhe transparenca e bizneseve mediatike nuk ekzistojnë ose nuk janë të besueshme. Këtu përfshihen të dhëna për tirazhin, pajtimet, kopje të shitura, lexueshmërinë për mediat e shkruara; të dhëna mbi rating dhe audiencën për radio dhe TV,

të dhënat mbi vizitorët unikë për mediat online, të dhënat mbi sasinë totale dhe ndarjen e tregut të reklamave, etj. Nuk ofrohet kurrfarë mekanizmi për verifikimin e të dhënave të tilla përmes një metodologjie të besueshme dhe me mbikëqyrje të pavarur, si instrument vetërregullimi dhe transparence nga industria mediatike. Agjencitë që ofrojnë të dhëna të tilla u shërbejnë interesave të veçanta.

Reklamat në media shpërndahen drejtpërdrejt ose nëpërmjet agjencive të reklamave dhe/ose agjencive që blejnë në media mbi bazën e përkatësive politike apo marrëdhënieve klienteliste.

Reklamat shtetërore, përfshi reklamat e kompanive publike dhe autoriteteve publike në nivel kombëtar, rajonal apo vendor, si dhe reklamat për tenderat, shpërndahen në mënyrë jotransparente, bazuar në interesat politike dhe të biznesit të grupeve politike në pushtet.

Reklamat shtetërore shpërndahen në mënyrë të shpërpjesëtuar te mediat e lidhura ose mbështetëse të grupit politik në qeveri. Mediat kritike nuk marrin reklama nga institucionet/kompanitë shtetërore pavarësisht nga pjesa e tyre e audiencës.

Reklamat, sponsorizimet, fushatat promovuese shtetërore dhe të tjera rrjedha financiare nga buxheti i shtetit në nivel kombëtar apo vendor për median përbëjnë një pjesë domethënëse të të gjithë tregut të reklamave.

Masat e politikave për taksat shtetërore për median përdoren nga grupet politike në pushtet si instrument për të ndëshkuar apo shpërblyer media të caktuara, ose nënsektorë mediatikë, bazuar në interesat politike dhe të biznesit të grupeve politike në pushtet.

Ndihma shtetërore për median (p.sh. subvencionet) as nuk rregullohet si dhe sa duhet as nuk është transparente, por është e ndikuar politikisht.

Huatë bankare, pagesat e borxheve, si dhe të tjera rregullime bankare i jepen medias bazuar në përkatësitë politike apo marrëdhëniet klienteliste.

Të ardhurat e medias nga pajtimet dhe/ose kopjet e shitura, dmth marrëdhënie të drejtpërdrejta konsumatore me qytetarët, përbëjnë një pjesë të vogël të të ardhurave.

Mbështetja e donatorëve për median, e cila ka dhënë ndihmesë domethënëse për zhvillimin e kapaciteteve dhe funksionimin e mediave të përkushtuara ndaj demokracisë, të drejtave të njeriut dhe barazisë në fillim të “demokratizimit të medias,” nuk ka vazhduar dhe nuk është zëvendësuar nga të ardhura prej qytetarëve/ përdoruesve apo të tjera burime që janë të përkushtuara ndaj të njëjtave vlera. Për pasojë, media të tilla janë të ekspozuara ndaj burimesh të ardhurash dhe ndikimi, lidhur me interesa të veçanta biznesi privat dhe politike pa ndonjë respekt për të tilla vlera.

Gazetaria investigative që synon të nxjerrë në shesh praktikat dhe lidhjet korruptive, kundravajtjet e qendrave të pushtetit, nuk merr ndonjë mbështetje financi-

are brenda organeve të konsoliduara mediatike apo nga ndonjë burim i pavarur në vend, por me raste merr nga donatorë ndërkombëtarë.

2.3 TRANSMETIMET PUBLIKE

RREZIQET

Përbërja e organeve drejtuese të Transmetuesve Publikë, procedurat dhe mekanizmat e emërimit dhe shkarkimit të anëtarëve të tyre si dhe personeli kryesor menaxhues dhe editorial ofrojnë ndikimin mbizotërues të qeverisë dhe/ ose të grupeve politike të veçanta mbi politikën editoriale apo të biznesit të TP-ve.

Personeli kryesor menaxhues dhe editorial ndryshon me ndryshimin e qeverive.

Transmetuesve publikë u mungojnë burimet e mjaftueshme, të përshtatshme dhe në vijimësi financiare dhe të tjera.

Alokimi i burimeve financiare për TP nuk bazohet në kritere dhe procedura transparente dhe objektive.

Qeveria vendos sasinë e tarifës për licensën pa ndonjë diskutim publik. Financimi i drejtpërdrejtë nga qeveria përbën një pjesë thelbësore të buxhetit total të TP-ve.

Qeveria vendos lidhur me pagat e gazetarëve dhe punonjësve të tjerë të TP-ve.

Kontratat dhe rregullimet e TP-ve për shitjen e reklamave, bashkëprodhimeve dhe blerjes së prodhimeve të pavarura nuk bazohen në kritere dhe procedura transparente dhe objektive. Rregullime të tilla bazohen në interesa të veçanta biznesi dhe politike, si dhe në klientelizëm.

Deklaratat financiare dhe përdorimi i burimeve të TP-ve nuk kontrollohen sa e si duhet dhe në mënyrë të pavarur, kurse mekanizmat e llogaridhënies financiare nuk ekzistojnë ose nuk janë eficiente.

Publikut i mungon informacioni transparent dhe llogaridhënës mbi burimet financiare dhe funksionimin e TP-ve.

3 ZONË RREZIKU PËR INTEGRITETIN E MEDIAS: GAZETARËT

RREZIQET

Gazetarëve u mungojnë kapacitetet (për nga kompetencat individuale, përfshi arsimimin dhe shprehitë, dhe për nga format institucionale dhe horizontale të socializimit profesional) për t'u përballur me strukturat dhe marrëdhëniet që pengojnë rolin demokratik të medias.

Gazetarët që përballen dhe nxjerrin në shesh marrëdhënie, raste dhe aktorë të klientelizmit, korrupsionit dhe krimit në politikë dhe biznes, përfshi edhe në media, bien pre e formave të ndryshme të presionit, kërcënimeve, sulmeve dhe dhunës.

Gazetarët adoptojnë rolin e klientëve të padronëve politikë dhe të biznesit në shkëmbim të favoreve dhe privilegjeve të ndryshme. Praktika të tilla marrin formën e anshmërisë në raportim dhe propagandës lidhur me çështje politike dhe komerciale.

Redaktorët emërohen jo mbi bazën e aftësive dhe integritetit të tyre, por në bazë të përkatësisë politike, besnikërisë dhe lidhjeve me interesa të veçanta politike dhe biznesi të pronarëve të mediave. Redaktorët nuk nxjerrin në pah dhe as përballen por u shërbejnë interesave të tilla politike dhe biznesit.

Redaktorët zëvendësohen nëse nxjerrin në pah dhe përballen me interesa të veçanta politike dhe biznesi, të cilat instrumentalizojnë median.

Polarizimi në radhët e gazetarëve pasqyron polarizimin politik dhe gazetarët shërbejnë si zëdhënës joformalë të blloqeve politike kundërshtarë.

Solidariteti profesional mes gazetarëve është i ulët. Numri i gazetarëve të organizuar në shoqata dhe sindikata me media individuale në nivel vendor, rajonal, kombëtar dhe ndërkombëtar është i ulët.

Të drejtat e punës dhe ato profesionale të gazetarëve nuk mbrohen sa dhe si duhet nëpërmjet instrumenteve ligjore apo vetërregulluese (p.sh. marrëveshjet kolektive).

Siguria e vendit të punës në gazetari është e ulët; gazetarët punojnë në kushte dhe rregullime të pasigurta pa kontrata të rregullta; të drejtat e punës dhe pagat po bien, duke ndikuar së bashku marrëdhëniet e varësisë dhe koncesioneve ndaj punëdhënësve mediatikë dhe padronëve të tyre politikë apo të biznesit.

Gazetarëve investigativë u mungon mbështetja ose përballen me forma të ndryshme presioni dhe censure brenda mediave të veta; kështu, largohen drejt vetëpunësimit, mbështetjes financiare me raste nga donatorët ndërkombëtarë dhe formave të botimeve të punës së tyre jashtë mediave kryesore.

4 ZONË RREZIKU PËR INTEGRITETIN E MEDIAS: PRAKTIKAT GAZETARE DHE MEDIATIKE

RREZIQET

Respekti për etikën gazetareske dhe instrumente të tjera normative është i ulët.

Anshmëria politike në raportim është praktikë e zakonshme e shërbimit publik dhe mediave private, duke qenë kështu të ekspozuar ndaj ndikimit dhe kontrollit të interesave dhe grupeve të veçanta politike dhe të biznesit.

Përmbajtja mediatike është thellësisht e politizuar, duke pasqyruar kështu instrumentalizimin e tyre për interesa të kundërta politike dhe partiake; ajo pasqyron edhe format mbizotëruese të organizimit dhe shpërndarjes shoqërore të push-tetit dhe burimeve shoqërore që bazohen në klientelizëm dhe të ndërmjetësuar nëpërmjet partive politike.

Roli i medias për të ofruar hapësirë publike për debat dhe negociata racionale politike mbi çështje të përbashkëta sociale me pjesëmarrjen e një game të gjerë pikëpamjesh politike të aktorëve të ndryshëm në shoqëri zëvendësohet nga komercializimi i përgjithshëm, si dhe nga modele raportimi, paketim lajmesh dhe formate përmbajtje të bazuara në personalizime, dramatizime dhe banalizim i politikës dhe çështjeve sociale, me formate pro et contra që theksojnë konfliktet politike dhe polarizimet dhe injorojnë kompleksitetet.

Axhenda e medias mbizotërohet nga çështje dhe ngjarje të lidhura me interesa të veçanta politike dhe biznesi të kundërta.

Mediat luajnë një rol të rëndësishëm për të bllokuar, shtrembëruar dhe lënë në hije memorien historike – kujtesën e përvojave të rëndësishme sociale të kohëve të fundit, që janë kyçe për kapacitetet e qytetarëve për t'u përballur me forma të reja të ideologjive hegjemoniste.

Përfaqësimi i pakicave etnike, fetare, seksuale dhe të tjera si dhe përfaqësimet gjinore në media kontribuojnë dhe mbështesin format e organizimit social, shpërndarjes së roleve dhe burimeve në shoqëri bazuar në përjashtimin social, pabarazinë dhe mbizotërimin e interesave të veçanta politike dhe ekonomike.

KY BOTIM shtjellon një pjesë të metodologjisë për studimin e kryer në 2013/2014 në kuadrin e projektit rajonal »Observatori i Medias së Europës Juglindore – Ndërtimi i Kapaciteteve dhe Koalicioneve për Monitorimin e Integritetit të Medias dhe Zhvillimin e Reformave në Media«. Rezultatet e studimit u botuan në librin »Rëndësia e Integritetit të Medias – Kthimi i vlerave të shërbimit publik në media dhe gazetari«. Për më shumë informacion dhe kopje falas të librit drejtohuni në adresën: WWW.MEDIAOBSERVATORY.NET.

©2015 Peace Institute, Ljublanë, Slloveni **BOTUES** Peace Institute, Institute for Contemporary Social and Political Studies, Metelkov 6, SI-1000 Ljublanë, Slloveni <<http://www.mirovni-institut.si>>. **AUTOR** Brankica Petković **PËRKTHIMI** Artan Puto **PROJEKTI** Observatori i Medias së Europës Juglindore – Ndërtimi i Kapaciteteve dhe Koalicioneve për Monitorimin e Integritetit të Medias dhe Zhvillimin e Reformave në Media
[HTTP://WWW.MEDIAOBSERVATORY.NET](http://WWW.MEDIAOBSERVATORY.NET).

Kjo broshurë është prodhuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Europian. Përmbytja e kësaj broshure është përgjegjësia e vetme e Peace Institute dhe autores dhe në asnjë rrethanë nuk mund të konsiderohet se pasqyron qëndrimin e Bashkimit Europian.